



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 28. helmikuuta 2020
(OR. en)

6426/20

Toimielinten välinen asia:
2019/0152(COD)

RECH 83
COMPET 95
EDUC 81
CODEC 142

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 6137/20 + COR1 + ADD1

Kom:n asiak. nro: 11227/19+ADD1

Asia: Liite Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) strategiseen innovaatio-ohjelmaan

Osittainen yleisnäkemys

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) strategisen innovaatio-ohjelman liitettä koskeva osittain yleisnäkemys, jonka neuvosto (kilpailukyky) hyväksyi istunnossaan 28. helmikuuta 2020.

**LIITE EHDOTUKSEEN EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI
EUROOPAN INNOVAATIO- JA TEKNOLOGIAINSTITUUTIN (EIT) STRATEGISESTA
INNOVAATIO-OHJELMASTA VUOSIKSI 2021–2027: EUROOPAN
INNOVOINTIKYVYN JA -VALMIUKSIEN EDISTÄMINEN**

LIITE

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	9
1.1.	Taustatietoa	10
1.2.	Keskeiset haasteet	12
1.3.	Asema osana Horisontti Eurooppa -ohjelmaa	13
2.	Tavoitteet korkeammalle: EIT:n strategia vuosina 2021–2027	15
2.1.	EIT:n erityistavoitteet	16
3.	Euroopan innovointikyvyn ja -valmiuksien edistäminen: keskeiset toimet	16
3.1.	Tuki nykyisille osaamis- ja innovaatioyhteisöille	17
3.2.	Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alueellisen vaikutuksen lisääminen	18
3.3.	Uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen perustaminen	20
3.4.	Korkea-asteen koulutuksen yrittäjyys- ja innovointivalmiuksien tukeminen.....	21
3.5.	EIT:n monialaiset toimet	24
3.5.1.	Viestintä	24
3.5.2.	Hyvien toimintatapojen kartoittaminen ja jakaminen sidosryhmien kanssa	26
3.5.3.	Kansainvälinen yhteistyö	27
3.6.	Onnistumisen varmistaminen: toimintatapa	27

3.6.1.	Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintamalli.....	28
3.6.2.	Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoitusmalli	30
3.6.3	EIT:n suhde osaamis- ja innovaatioyhteisöihin puitekumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen	33
3.7.	Synergia ja täydentävyys muiden ohjelmien kanssa.....	33
4.	Resurssit.....	36
4.1.	Määrärahatarpeet	36
4.2.	Vaikutukset (seuranta ja arviointi).....	38
4.2.1.	Raportointi ja seuranta	38
4.2.2.	Arviointi, väliarviointi ja kattava arviointi	42
5.	Liite 1A	44
6.	Liite 1B	44

1. JOHDANTO

Tässä strategisessa innovaatio-ohjelmassa esitetään Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) prioriteettialat ja strategia vuosiksi 2021–2027. Siinä määritellään EIT:n tavoitteet, keskeiset toimet, toimintatapa, odotetut tulokset ja tarvittavat resurssit. Strategisessa innovaatio-ohjelmassa varmistetaan, että EIT:n strategia on tarvittavilta osin linjassa [Horisontti Eurooppa -ehdotuksen] kanssa. Horisontti Eurooppa on tutkimusta ja innovointia koskeva unionin puiteohjelma vuosiksi 2021–2027.

Vuosien 2021–2027 strategista innovaatio-ohjelmaa on valmisteltu Euroopan komission tekemällä vaikutustenarvioinnilla. Siinä otetaan huomioon EIT:n hallintoneuvoston esitys strategiseksi innovaatio-ohjelmaksi, joka toimitettiin Euroopan komissiolle 20. joulukuuta 2017 EIT-asetuksen¹ mukaisesti. Siinä otetaan huomioon myös Euroopan komission kesäkuussa 2018 julkistama uusi [Horisontti Eurooppa -ehdotus] ja erityisesti EIT:n keskeinen rooli osana [Avoin innovointi] -pilaria (pilari III) samoin kuin EIT:n osuus maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisemisessa, mukaan lukien ilmastotavoitteita varten asetetut virstanpylväät, sekä Euroopan teollisuuden kilpailukyvyn (pilari II) ja huipputason tieteen (pilari I) tukemisessa. Strateginen innovaatio-ohjelma perustuu EIT:n toiminnasta viimeksi kuluneina vuosina saatuihin kokemuksiin ja keskeisten sidosryhmien kanssa käytyjen laajojen kuulemisten tuloksiin.

Strategisessa innovaatio-ohjelmassa otetaan huomioon Horisontti Eurooppa -ohjelman strateginen suunnittelu, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus puiteohjelman toimien kanssa sekä synergiat muiden asiaankuuluvien unionin ohjelmien kanssa ja huolehtia johdonmukaisuudesta suhteessa EU:n prioriteetteihin ja sitoumuksiin, myös Euroopan vihreän kehityksen ohjelman osalta. Siinä pyritään myös lisäämään täydentävyyttä ja synergiaa EIT:n toimien sekä kansallisten ja alueellisten rahoitusohjelmien ja prioriteettien kanssa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 294/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin perustamisesta (EUVL L 97, 9.4.2008, s. 1), Asetus sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä joulukuuta 2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1292/2013 (EUVL L 347, 11.12.2013, s. 174).

1.1. Taustatietoa

EIT perustettiin vuonna 2008. Sen tavoitteena on edistää kestävää talouskasvua ja kilpailukykyä tehostamalla jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin innovaatiokapasiteettia. Se on ollut pioneeroimija koulutuksen, yritystoiminnan ja tutkimuksen integroinnissa (osaamiskolmio). Toiminnassa ovat korostuneet yrittäjätaidot ja innovointikyky.

EIT toimii pääasiassa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen (KIC) kautta. Ne ovat Horisontti Eurooppa -ohjelman mukaisia koulutusalan organisaatioiden, liike-elämän ja tutkimuslaitosten välisiä laajamittaisia eurooppalaisia kumppanuuksia. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjä on tällä hetkellä toiminnassa kahdeksan seuraavilla aloilla: ilmastonmuutos, digitalisaatio, energia, elintarvikkeet, terveys, raaka-aineet, kaupunkiliikenne ja lisäarvoa tuova valmistusteollisuus.

Kukin osaamis- ja innovaatioyhteisö on organisoitu yhteistoimintakeskittymien² ympärille, jotka toimivat maantieteellisinä keskuksina osaamiskolmion käytännön integroinnissa. Ne on organisoitu ja strukturoitu kulloisenkin kansallisen ja alueellisen innovaatiokontekstin mukaisesti, ja ne rakentuvat yksittäisen osaamis- ja innovaatioyhteisön kumppanin nykyisten laboratorioiden, toimipisteiden tai kampusten muodostaman yleiseurooppalaisen verkoston varaan.

Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen pyrkimyksenä on viedä osaamiskolmion toimien portfolioita eteenpäin seuraavin keinoin:

- *Koulutustoimet*, joissa on vahvat yrittäjyysosiot seuraavan sukupolven lahjakkuuksien kouluttamista varten, mukaan lukien EIT-laatumerkittyjen³ ohjelmien suunnittelu ja toteutus, erityisesti maisteri- ja tohtoritasolla. EIT:n koulutusagenda on avainasemassa kehitettäessä yrittäjähenkisiä ja osaavia innovoijia;

² Yhteistoimintakeskittymä on fyysinen keskus, joka edistää osaamiskolmion toimijoiden yhteyksiä ja aktiivista yhteistyötä ja toimii tiedonvaihdon keskuspukeena, jonka kautta osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppanit saavat pääsyn järjestelmiin ja saavat asiantuntemusta yhteisten tavoitteidensa saavuttamiseksi.

³ EIT-laatumerkin myöntää EIT sellaiselle osaamis- ja innovaatioyhteisön koulutusohjelmalle, joka täyttää muun muassa yrittäjyyskoulutukseen ja innovatiivisiin tekemällä oppimisen ohjelmiin liittyvät erityiset laatuksiteerit.

- *Innovointia tukevat toimet*, joilla kehitetään innovatiivisia tuotteita, prosesseja ja palveluja vastauksena tiettyyn liiketoimintamahdollisuuteen;
- *Yritysten perustaminen ja tukitoiminnot*, kuten yrityskiihdytysohjelmat, joilla autetaan yrittäjiä muuntamaan ideansa menestyviksi yrityksiksi ja nopeutetaan kasvuprosessia.

Keskittyminen maailmanlaajuisiin haasteisiin osaamiskolmion integroinnin kautta siten, että korkea-asteen koulutustoiminta integroidaan innovoinnin arvoketjuun, erottaa EIT:n muista innovaatiovälineistä. EIT:n lähestymistavalla edistetään sekä asteittaista että disruptiivista innovointia, jotta voidaan puuttua tuloksekkaasti markkinoiden toimintapuutteisiin ja auttaa toimialoja murroksessa. Lähestymistapa tarjoaa mahdollisuuksia luoda pitkän aikavälin liiketoimintastrategioita maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi ja auttaa luomaan perusedellytykset, jotka ovat olennaisia hyvin toimivan innovaatioekosysteemin kasvulle ja innovoinnin menestykselle. EIT on myös asettanut osaamis- ja innovaatioyhteisöille tavoitteeksi, että niistä tulee taloudellisesti kestäviä. Tämä on ainutlaatuinen piirre, jonka tavoitteena on tehdä innovaatiovälineestä liiketoimintahakuinen ja tulospohjainen. Tässä yhteydessä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen on kehitettävä ja otettava käyttöön tulonmuodostusstrategioita innovaatioekosysteeminsä ja osaamiskolmioonsa sisältyvien toimien säilyttämiseksi myös avustussopimusten kattaman ajanjakson jälkeen.

EIT tarjoaa dynaamiset puitteet osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistämiseksi, laajentamiseksi, valvonnalle ja tukemiselle vahvojen verkostovaikutuksien ja myönteisten kerrannaisvaikutuksien. Ensimmäiseen aaltoon kuuluvat osaamis- ja innovaatioyhteisöt EIT Digital, EIT Climate-KIC ja EIT InnoEnergy, jotka käynnistettiin vuonna 2009, ovat saavuttaneet vakiintuneen aseman ja kypsyyssasteen. Niitä koskevien puitesopimusten voimassaolo päättyy vuoden 2024 jälkeen avustuksen enimmäiskeston mukaisesti. Toisen ja kolmannen sukupolven osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminta kypsyy edelleen. EIT Health ja EIT Raw Materials käynnistettiin vuonna 2014 ja EIT Food vuonna 2016. Kaksi joulukuussa 2018 nimettyä osaamis- ja innovaatioyhteisöä, EIT Urban Mobility ja EIT Manufacturing, aloittavat toimintansa vuonna 2019.

Vuoteen 2019 mennessä EIT:n kahdeksaan osaamis- ja innovaatioyhteisöön oli osallistunut yli 600 yritystä, 250 korkeakoulua, 200 tutkimusorganisaatiota ja yli 50 kansalaisjärjestöä ja viranomaisistahoa.

Koska innovaationsuorituskyvyssä on jatkuvia alueellisia eroja Euroopassa, EIT käynnisti vuonna 2014 erityisen alueellisen innovaation ohjelman (Regional Innovation Scheme, RIS), jonka tarkoituksena on laajentaa EIT:n alueellista tavoittavuutta maihin, jotka ovat innovaatioiden kehittäjinä vaatimattomalla tai kohtalaisella tasolla. Alueellisen innovaation ohjelman avulla EIT on laajentanut toimintaansa eri puolille Eurooppaa ja tarjoaa sellaisille maille (ja niiden alueille), joiden innovoinnin suorituskyky on Euroopan innovaatioiden tulostaulun perusteella vaatimaton tai kohtalainen, mahdollisuuksia osallistua osaamiskolmion toimiin osaamis- ja innovaatioyhteisöjen puitteissa.

1.2 Keskeiset haasteet

Kuluneiden 10 vuoden aikana innovaatiotahti on nopeutunut dramaattisesti. Innovointi tuo talouden aloille syvällisiä muutoksia, jotka ravistelevat yritystoimintaa ja luovat ennennäkemättömiä mahdollisuuksia. Maailmassa, jossa globaali talousjärjestys on muutostilassa ja kansainvälinen kilpailu kiristyy, EU on yhä riippuvaisempi lahjakkuuksista ja innovointikyvystään.

Yhteissuunnittelu, yhteistyö ja yhteiskehittäminen eivät ole koskaan olleet yhtä tärkeitä tieteenalojen välisesti ja koulutuksen, liike-elämän ja tutkimuksen välillä kuin tällä hetkellä, kun ratkaistavanamme on maailmanlaajuisia haasteita, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen, biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen ja luonnonvarojen kestäättömään käyttöön, digitalisaatioon ja sosiaalisiin muutoksiin, väestörakenteen muutoksiin tai terveydenhuollon ja elintarvikehuollon tulevaan kehitykseen.

Ensinnäkin nykypäivän talouksia ohjaavat yhä enemmän ihmisten ja organisaatioiden taito ja kyky muuntaa ideat tuotteiksi ja palveluiksi. Innovaatiokyky ja yrittäjyyskulttuuri ovat tätä nykyä kaiken a ja o, erityisesti tieteessä ja teknologiassa, mutta yhä enemmän myös muilla aloilla. Korkea-asteen oppilaitosten innovointivalmiuksien parantamiselle on jatkuvasti vahva tarve unionissa. EIT:llä on ainutlaatuiset lähtökohdat pyrkiä tähän tavoitteeseen Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa.

Toisekseen fyysinen läheisyys on yksi keskeisistä innovointia edistävästä tekijöistä. Aloitteet, joilla pyritään kehittämään innovaatioverkostoja ja tarjoamaan palveluja tiedon luomisen, jakamisen ja siirtämisen tueksi, ovat keskeisiä tapoja edistää yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, valtionhallinnon ja yksityishenkilöiden välistä vuorovaikutusta. Tutkimuksen ja innovoinnin suorituskyyvyssä on kuitenkin edelleen huomattavia eroja EU:n eri alueiden välillä, kuten vuotuinen Euroopan innovaatioiden tulostaulu osoittaa. On ratkaisevan tärkeää, että innovointi on osallistavaa ja paikallislähtöistä. EIT:n toiminta soveltuu hyvin paikallisten innovaatioekosysteemien lujittamiseen niin, että eurooppalainen ulottuvuus on vahva.

Kolmanneksi elinvoimaiset innovaatioekosysteemit ovat aina yhdistelmä osaamista, infrastruktuuria ja lahjakkuutta. On luotava perusedellytykset eurooppalaisen tutkimuksen, koulutuksen ja innovoinnin väliselle yhteistyölle ja saatava aikaan vahvoja synergioita sen varmistamiseksi, että tutkimukseen ja innovointiin voidaan investoida asianmukaisesti ja tehokkaasti. Osaamiskolmion integroinnin vahvistaminen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen avulla, myös uusien kumppanien osallistumisen avulla, on toimivaksi todettu tapa edistää innovoinnille otollista ympäristöä. Se on EIT:n toimintaa ohjaava tavoite.

1. 3. Asema osana Horisontti Eurooppa -ohjelmaa

Esittämällä [Horisontti Eurooppa -ehdotuksen] uudeksi tutkimusta ja innovointia kaudella 2021–2027 koskevaksi puiteohjelmaksi Euroopan komissio on sitoutunut lisäämään edelleen Euroopan innovointipotentiaalia, jotta tulevaisuuden haasteisiin voidaan vastata. EIT:n erityisroolia innovoinnin edistäjänä, joka tuo yhteen liike-elämän, koulutus- ja tutkimusalan toimijat, viranomaiset ja kansalaisyhteiskunnan toimijat, tukee sen asema [Horisontti Eurooppa -ehdotukseen] kuuluvassa [Innovatiivinen Eurooppa] -pilarissa. [Horisontti Eurooppa -ehdotus] heijastaa EU:n kasvavaa kunnianhimoa innovoinnin alalla ja tarvetta saada aikaan konkreettisia tuloksia.

Horisontti Eurooppa -ohjelman strategisen suunnitteluprosessin avulla pyritään varmistamaan EIT:n toiminnan ja muun Horisontti Eurooppa -ohjelman yhtenäisyys. EIT osallistuu eurooppalaisten kumppanuuksien strategiseen koordinoitiprosessiin. EIT tarjoaa jatkossakin vahvistusta innovaatioekosysteemeille, jotka auttavat vastaamaan maailmanlaajuisiin haasteisiin, edistämällä osaamiskolmion integrointia osaamis- ja innovaatioyhteisöjen aihekohtaisilla toiminta-aloilla.

EIT:n ja Euroopan innovaationeuvoston välisillä vahvoilla synergioilla, muun muassa hallintotason yhteistyön kautta, on keskeinen merkitys [Innovatiivinen Eurooppa] -pilarin vaikutuksen kannalta. EIT:n ja Euroopan innovaationeuvoston toimet täydentävät toisiaan, ja niillä pyritään selkeyttämään ja johdonmukaistamaan innovatiivisille yrityksille annettavaa tukea, mukaan lukien palvelut ja koulutus liiketoiminnan vauhdittamiseksi.

Euroopan innovaationeuvosto voi auttaa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemia suuren kasvupotentiaalin omaavia startup-yrityksiä laajentamaan toimintaansa nopeasti. Varsinkin innovatiivisimmat osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemat yritykset voivat – mikäli Euroopan innovaationeuvosto valitsee ne rahoitettaviksi – saada Euroopan innovaationeuvoston Accelerator-välineestä myönnettävää tukea ja/tai InvestEU-välineistä myönnettävää rahoitustukea. Lisäksi EIT helpottaa Euroopan innovaationeuvoston rahoituksen saajien pääsyä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen innovaatioekosysteemeihin ja yhteyteen osaamiskolmion asiaankuuluvien toimijoiden kanssa. Näin Euroopan innovaationeuvoston rahoituksen saajat voivat osallistua aktiivisesti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan ja hyötyä niiden palveluista.

EIT varmistaa johdonmukaisuuden Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kuuluvan "Eurooppalaiset innovaatioekosysteemit" -osion kanssa. EIT muun muassa osallistuu aktiivisesti Euroopan innovaationeuvoston keskustelufoorumin toimintaan ja luo yhteyksiä EIT-yhteisön ja innovaatioekosysteemejä tukevien toimien välille, jotta voidaan välttää päällekkäisyydet ja varmistaa toimien keskinäinen johdonmukaisuus ja täydentävyys.

EIT varmistaa vahvemmat synergiat myös [Huipputiede]-pilariin kuuluvien ohjelmien ja aloitteiden kanssa, jotta voidaan nopeuttaa uteliaisuustutkimuksesta saadun tiedon siirtämistä konkreettisiksi yhteiskuntaa hyödyttäviksi sovelluksiksi. Erityisesti Marie Skłodowska-Curie -toimissa (MSCA) EIT tekee yhteistyötä MSCA-stipendiaattien innovaatio- ja yrittäjätaitojen kehittämiseksi heidän uransa kaikissa vaiheissa.

EIT osallistuu [Globaalit haasteet ja Euroopan teollisuuden kilpailukyky] -pilarin toimiin ja täydentää relevantteja toimia globaalien haasteiden ratkaisemiseksi ja EU:n kilpailukykyyn lisäämiseksi maailmanlaajuisesti. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjensä kautta EIT pyrkii erityisesti osallistumaan asiaankuuluviin missioihin ja aihekohtaisiin klustereihin sekä muihin eurooppalaisiin kumppanuuksiin esimerkiksi tukemalla kysyntäpuolen toimenpiteitä ja tarjoamalla hyödyntämispalveluja teknologian siirron edistämiseksi ja saavutettujen tulosten kaupallistamisen nopeuttamiseksi.

Synergiamahdollisuuksia tutkitaan myös Horisontti Eurooppa -ohjelman "Osallistumispohjan laajentaminen ja eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistaminen" -osion ja EIT:n tukeman sidosryhmäyhteistyön välillä. Horisontti Eurooppa -ohjelman "Osallistumispohjan laajentaminen ja eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistaminen" -osion kohdeyhteisöt voivat erityisesti hyödyntää EIT:n asiantuntemusta ja sen tarjoamaa tukea sekä EIT:n sidosryhmäyhteistyötä.

2. TAVOITTEET KORKEAMMALLE: EIT:N STRATEGIA VUOSINA 2021–2027

EIT jatkaa kaudella 2021–2027 osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemista vahvistaakseen innovaatioekosysteemejä, jotka auttavat vastaamaan maailmanlaajuisiin haasteisiin. Tämä toteutetaan huolehtimalla samalla synergiasta Horisontti Eurooppa -ohjelman muun osan ja muiden unionin ohjelmien kanssa. Se etenee tässä edistämällä koulutuksen, tutkimuksen ja liike-elämän integrointia, jolloin voidaan luoda innovoinnille otollisia ympäristöjä, edistämällä ja tukemalla uutta yrittäjäsukupolvea, osallistumalla myös yrityssektorilla vallitsevan sukupuolten välisen kuilun kaventamiseen sekä edesauttamalla innovatiivisten yritysten perustamista tiiviissä yhteisvaikutuksessa Euroopan innovaationeuvoston kanssa ja sen toimintaa täydentäen. Tällöin EIT [Horisontti Eurooppa -ehdotuksessa] määriteltujen yleisten toiminta-alojen perusteella erityisesti

- 1) vahvistaa kestäviä innovaatioekosysteemejä kaikkialla Euroopassa;
- 2) edistää innovointi- ja yrittäjyystaitoja elinikäisen oppimisen näkökulmasta;
- 3) tuo markkinoille uusia ratkaisuja maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi.
- 4) varmistaa synergioita ja lisäarvoa Euroopan horisontti -ohjelman puitteissa.

2.1 EIT:n erityistavoitteet

Edellä mainittuja EIT:lle [Horisontti Eurooppa -ehdotuksessa] määriteltyjä yleisiä tavoitteita tukien ja (edellä kuvatut) EIT:hen kohdistuvat haasteet huomioon ottaen EIT:n erityisinä tavoitteina kaudella 2021–2027 on

- a) lisätä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen avoimuutta ja vaikuttavuutta ja edistää osaamiskolmion integrointia kaikkialla unionissa;
- b) kasvattaa yrittäjyys- ja innovointivalmiuksia korkea-asteen koulutuksessa edistämällä ja tukemalla korkeakoulujen institutionaalista muutosta ja niiden integrointia innovaatioekosysteemeihin;
- c) lisätä EIT:n ja sen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alueellista ja paikallista tavoitavuutta, jotta voidaan puuttua innovointivalmiuksien eroihin ja edistää osaamisen ja innovoinnin leviämistä kaikkialla unionissa.

Näihin tavoitteisiin pyrkimällä EIT auttaa osaltaan saavuttamaan Horisontti Eurooppa -ohjelman tieteelliset, taloudelliset/teknologiset ja yhteiskunnalliset vaikutukset.

3. EUROOPAN INNOVOINTIKYVYN JA -VALMIUKSIEN EDISTÄMINEN: KESKEISET TOIMET

EIT:n strategiaa kaudella 2021–2027 ohjaa keskittyminen toimiin, joissa se tuo lisäarvoa EU:n tasolla ja edistää Horisontti Eurooppa -ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Ensinnäkin EIT tukee edelleen innovaatiovalmiuksia ja -ekosysteemejä unionissa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta kehittämällä niitä edelleen, avaamalla niitä uusille kumppaneille ja laajentamalla niitä. Toisekseen EIT aikoo osaamiskolmion integroinnista saamiensa kokemusten perusteella ohjata osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta täytäntöön pantavien yrittäjyys- ja innovointivalmiuksien tukemista ja kehittämistä korkea-asteen koulutuksen alalla. Kolmanneksi EIT pyrkii varmistamaan tehokkaampien monialaisten toimenpiteiden avulla, että sen vaikutus EU:n tasolla kasvaa. Lisäksi EIT aikoo parantaa toimintojaan lisätäkseen tuloksellisuuttaan, tehokkuuttaan ja vaikutustaan.

3.1. *Tuki nykyisille osaamis- ja innovaatioyhteisöille*

EIT vahvistaa innovaatioekosysteemejä jatkamalla nykyisten osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemista maailmanlaajuisen haasteiden ratkaisemisessa osaamiskolmion integroinnin avulla EU:n, jäsenvaltioiden, alue- ja paikallistasolla. Tämän tehtävän toteuttamiseksi suuri osa EIT:n budjetista osoitetaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemiseen. Lisäksi EIT vahvistaa tarjoamiaan puitteita, joissa osaamis- ja innovaatioyhteisöjä voidaan käynnistää, laajentaa, valvoa ja tukea. EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt huolehtivat taloudellisesta kestävydestä hyödyntämällä julkisia ja yksityisiä investointeja, jotta ne voisivat viimeistään 15 vuoden kuluttua olla taloudellisesti riippumattomia EIT:n tuesta, keskittyen samalla osaamiskolmion integrointitoimiin.

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt laativat ja panevat täytäntöön strategian, jolla luodaan rajapintoja, yhteistyötä ja synergioita asiaankuuluvien eurooppalaisten kumppanuuksien, missioiden ja Euroopan innovaationeuvoston sekä muiden olennaisten unionin aloitteiden ja ohjelmien kanssa. **Taloudellisen tuen lisäksi** EIT tarjoaa saatujen kokemusten perusteella strategista ohjausta osaamis- ja innovaatioyhteisöille sekä ohjausta horisontaalisissa ja erityisissä kysymyksissä.

EIT määrittelee osa-alueet, joilla osaamis- ja innovaatioyhteisöt voivat tehdä tiiviimpää yhteistyötä strategisesti tärkeiden ja politiikan kannalta merkittävien aiheiden parissa, ja edistää tällaista yhteistyötä. EIT vahvistaa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välistä koordinoitua yhteistä etua koskevilla aloilla erityisesti edistämällä kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välillä ja niiden välistä yhteistoimintaa (cross-KIC -toimintaa⁴) sekä temaattisilla että horisontaalisilla aihealueilla. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välisen yhteistoiminnan potentiaali on suurin silloin, kun useampi osaamis- ja innovaatioyhteisö jo paneutuu toiminnassaan sellaisiin yhteisiin EU:n politiikan painopisteisiin, joita varten ei ole olemassa erityistä osaamis- ja innovaatioyhteisöä. Kun eri osaamis- ja innovaatioyhteisöt tuodaan yhteen kohdennettujen yhteisten ja yhteistä etua palvelevien toimien pariin, tarjoutuu runsaasti mahdollisuuksia synergioiden luomiseen, ja EIT edistää tällaista toimintaa ja osallistuu aktiivisesti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteistoiminnan sisällön ja rakenteen määrittämiseen. Se seuraa yhteistoiminnan täytäntöönpanoa ja saavutettuja tuloksia. Tavoitteena on, että kyseisistä toimista tulee kiinteä osa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen strategioita. EIT edistää myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteisten palvelujen luomista. Niiden tarkoituksena on hoitaa kaikille osaamis- ja innovaatioyhteisöille yhteisiä operatiivisia tehtäviä.

Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välinen yhteistoiminta on toimintaa, jolla pyritään tehostamaan yhteistyötä ja synergioita osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välillä, edistämään monialaisempaa lähestymistapaa ja luomaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kriittinen massa yhteisesti tärkeiden aiheiden käsittelemiseksi.

3.2 Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alueellisen vaikutuksen lisääminen

EIT lisää alueellista vaikutustaan parantamalla osaamis- ja innovaatioyhteisöjen avoimuutta monenlaisten potentiaalisten kumppaneiden ja sidosryhmien suuntaan kaikkialla unionissa ja selkeyttämällä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alueellista strategiaa, mistä esimerkkinä ovat yhteydet relevantteihin älykkään erikoistumisen strategioihin. EIT varmistaa erityisesti, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt noudattavat osallistavaa toimintatapaa. [...] Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen edellytetään kehittävän ja toteuttavan strategiaa, jolla pyritään lujittamaan niiden suhdetta kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin innovaatiotoimijoihin. EIT seuraa aktiivisesti toteutusta. Paikkakohtainen lähestymistapa innovointiin on nivellettävä osaksi osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotista strategiaa ja liiketoimintasuunnitelmaa, ja sen tulisi rakentua osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteistoimintakeskittymien (ja alueellisen innovaation ohjelman) varaan, jotta voidaan hyödyntää niiden roolia yhdysväylänä osaamis- ja innovaatioyhteisöihin ja vuorovaikutukseen yhteistoimintakeskittymän kumppaneiden sekä muiden paikallisten innovaatiotoimijoiden kanssa. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen olisi tilanteen mukaan osoitettava kytköksensä älykkään erikoistumisen strategioihin sekä asiaankuuluvien temaattisten foorumien ja alueiden välisten aloitteiden toimiin, mukaan lukien ERI-rahastojen hallintoviranomaiset. EIT seuraa myös sitä, miten yhteistoimintakeskittymät ja RIS-kumppanit toimivat ja miten ne integroivat toimintansa paikallisiin innovaatioekosysteemeihin.

EIT varmistaa, että EIT:n alueellisen innovaation ohjelmaan kuuluvilla toimilla houkutellaan sellaisia potentiaalisia uusia kumppaneita, jotka tuovat lisäarvoa osaamis- ja innovaatioyhteisöihin, ja helpotetaan niiden integrointia laajentaen siten EIT:n yleiseurooppalaista kattavuutta ja että nämä toimet ovat täysin integroituneita osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisiin strategioihin. Vuonna 2021 EIT:n alueellisen innovaation ohjelman toimista tulee pakollinen ja erottamaton osa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotista strategiaa. EIT antaa edelleen osaamis- ja innovaatioyhteisöille ohjausta ja tukea alueellisen innovaation ohjelmaan kuuluvien monivuotisten strategioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa. EIT:n alueellisen innovaation ohjelman toimilla tuetaan edelleen sellaisten maiden (ja niiden alueiden) innovaatiokykyä, joiden innovoinnin suorituskyky on Euroopan innovaatioiden tulostaulun⁵ perusteella vaatimaton tai kohtalainen, sekä syrjäisimpiä alueita, jotta niiden integrointia osaamis- ja innovaatioyhteisöihin voidaan vahvistaa. Ohjelman toimien täytäntöönpanoon osoitettavat EIT:n määrärahat ovat vähintään 10 prosenttia ja enintään 15 prosenttia kokonaisrahoituksesta, jolla EIT tukee nykyisiä ja uusia osaamis- ja innovaatioyhteisöjä, mikä lisää kohdealueilta kumppaneiksi tulevien määrää.

Alueellisen innovaation ohjelmasta tuettavilla toimilla on tarkoitus

- parantaa paikallisen ekosysteemin innovointivalmiuksia kehittämällä toimintaedellytyksiä ja tiivistämällä paikallisten osaamiskolmioiden innovaatiotoimijoiden (esimerkiksi klustereiden, verkostojen, viranomaisten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, ammattioppilaitosten ja pk-yritysten) välistä vuorovaikutusta ja niiden toimintaa;
- tukea uusien kumppanien houkuttelemista osaamis- ja innovaatioyhteisöihin ja kytkeä paikalliset innovaatioekosysteemit yleiseurooppalaisiin innovaatioekosysteemeihin.

⁵ Kaudella 2021–2024 EIT:n alueellisen innovaation ohjelman tukikelpoisiksi katsottavat maat ovat maita, joiden innovoinnin suorituskyky on vähintään yhdessä kolmesta Euroopan innovaatioiden tulostaulun vuosiraporteista (2018, 2019 ja 2020) "kohtalainen" tai "vaatimaton". Kaudella 2025–2027 EIT:n alueellisen innovaation ohjelman tukikelpoisiksi katsottavat maat ovat maita, joiden innovoinnin suorituskyky on vähintään yhdessä kolmesta Euroopan innovaatioiden tulostaulun vuosiraporteista (2021, 2022 ja 2023) "kohtalainen" tai "vaatimaton".

3.3 Uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen perustaminen

Uusien ja esiin nousevien maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisemiseksi EIT julkaisee ehdotuspyyntöjä uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistämiseksi valituilla strategisesti tärkeillä aihekohtaisilla aloilla. Ensimmäisenä käynnistetään kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisö.

Ensisijainen ala vuonna 2023 käynnistettävää osaamis- ja innovaatioyhteisöä varten ja luettelo vuonna 2026 käynnistettävän toisen uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön mahdollisista ensisijaisista aloista on esitetty strategisen innovaatio-ohjelman liitteessä 1 A.

EIT:n hallintoneuvoston ehdotuksen ja siitä tehdyn analyysin perusteella ehdotetaan, että ensimmäinen kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisö käynnistetään vuonna 2023. Sitä koskeva ehdotuspyyntö on määrä julkaista vuonna 2022. Kyseessä on painopisteala, jolla on vahvaa täydentävyyttä EIT:n jo käynnistämien kahdeksan osaamis- ja innovaatioyhteisön kanssa samoin kuin muiden, Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa käynnistettävien eurooppalaisten kumppanuuksien mahdollisten painopistealueiden kanssa. Liitteessä 1B on tietokooste, jossa esitetään yhteenveto kulttuurialan ja luovien alojen haasteista ja tulevan osaamis- ja innovaatioyhteisön ennakoituista vaikutuksista.

EIT:n talousarvioesityksen perusteella vuonna 2026 voitaisiin käynnistää toinen uusi osaamis- ja innovaatioyhteisö, jota koskeva ehdotuspyyntö julkaistaisiin vuonna 2025. Tätä varten komissio arvioi vuoteen 2024 mennessä liitteessä 1 A esitetyn mahdollisten ensisijaisten alojen luettelon relevanssin ja esittää tarvittaessa ehdotuksen liitteen 1 A ja liitteen 1 B muuttamisesta ottaen huomioon EIT:n hallintoneuvoston kannanoton sekä Horisontti Eurooppaa koskevan strategisen suunnitteluprosessin.

Siinä tapauksessa, että EIT:n talousarvion lisäksi saadaan käyttöön lisävaroja, voitaisiin esitetyn menettelyn mukaisesti kartoittaa mahdollisia uusia ensisijaisia aloja uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjä varten edellä.

Uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen valintakriteerit mukautetaan eurooppalaisten kumppanuuksien valinnalle asetettujen, [Horisontti Eurooppa -asetuksen] liitteessä III määriteltyjen kriteerien kanssa. Näitä ovat erityisesti avoimuus, läpinäkyvyys, eurooppalainen lisäarvo, johdonmukaisuus ja synergiat. Nämä kriteerit sisällytetään osaamis- ja innovaatioyhteisön ehdotuspyyntöön ja niitä tarkastellaan arvioinnin yhteydessä. Uudet osaamis- ja innovaatioyhteisöt tukevat myös EU:n politiikan keskeisten tavoitteiden, kuten missioiden ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

3.4. Korkea-asteen koulutuksen yrittäjyys- ja innovointivalmiuksien tukeminen

EIT suunnittelee ja käynnistää yhteistyössä komission kanssa pilotin, jolla tuetaan korkea-asteen koulutuksen innovointivalmiuksien kehittämistä ja jotka toteutetaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta vuodesta 2021 alkaen. Osaamiskolmion integrointiin tähtäävän mallin avulla EIT luo umpeen korkea-asteen koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin välillä pitkään vallinnutta kuilua. EIT on inhimillisen pääoman kehittämisen kannalta keskeinen toimija, koska se kiinnittää erityistä huomiota yrittäjyyskasvatukseen. EIT:n vaikutusta on kuitenkin lisättävä edelleen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneita laajemmalle. Korkea-asteen oppilaitosten eri puolilla Eurooppaa on omaksuttava innovatiivinen ja yrittäjähenkkinen asenne koulutukseen, tutkimukseen ja vuorovaikutukseen yrityselämän ja sellaisen laajemman paikallisen innovaatioekosysteemin kanssa, johon kuuluu myös esimerkiksi kansalaisyhteiskunta. Tähän päästään selkeän strategian, menetelmäkehityksen ja resurssien osoittamisen kautta.

Toimia toteutetaan avoimella ja läpinäkyvällä tavalla tavoitteena lisätä innovointikykyä korkea-asteen koulutuksessa, ottamalla pääasialliseksi kohderyhmäksi korkeakoulut, jotka eivät ole osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneita innovaatioarvoketjuissa ja ekosysteemeissä eri puolilla unionia. Toimet koskevat ensisijaisesti korkea-asteen oppilaitosten valmiuksien kehittämistä muun muassa seuraavilta osin: osaamiskolmion integrointiin liittyvien parhaiden toimintatapojen vaihto ja toteuttaminen (mukaan lukien organisaatio-oppiminen, valmennus ja mentorointi); toimintasuunnitelmien laatiminen siitä, miten käsitellä esimerkiksi seuraavilla aloilla yksilöityjä tarpeita: innovaatioiden hallinta, yritysten perustaminen ja kehittäminen, teknologian siirto teollis- ja tekijänoikeuksien hallinta mukaan luettuna, ihmisten ja organisaatioiden johtaminen sekä yhteydet (paikallisiin) sidosryhmiin ja kansalaisyhteiskuntaan; ja innovaatiovalmiuksien kehittämissuunnitelmien täytäntöönpano sekä jatkotoimet. Myös muut osaamiskolmion toimijat osallistuvat näihin toimiin (esim. ammattioppilaitokset, tutkimus- ja teknologiaorganisaatiot, pk-yritykset ja startup-yritykset). Toimet täydentävät EIT:n toimia koulutuksen alalla keskeisenä osana osaamis- ja innovaatioyhteisöjen osaamiskolmion integrointiin tähtäävää toimintaa. EIT edistää vahvempaa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välistä yhteistoimintaa (cross-KIC -toimintaa) tämän aloitteen puitteissa. Ehdotuspyyntöihin sisällytettävillä kelpoisuusvaatimuksilla on varmistettava, että suurin osa kunkin hankkeen rahoituksesta myönnetään korkeakouluille, jotka eivät kuulu osaamis- ja innovaatioyhteisöihin. Tavoitteena on, että EIT:n vaikutus ulottuisi tällöin osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelle ja tukisi EIT:tä sen keskeisessä tehtävässä edistää kestävää talouskasvua ja kilpailukykyä vahvistamalla jäsenvaltioiden innovointivalmiuksia. Tämä vastaa yrittäjyys- ja innovointitaitojen edistämistä koskevia Horisontti Eurooppa -ohjelman tavoitteita elinikäisen oppimisen näkökulmasta, mihin sisältyy myös korkeakoulujen valmiuksien lisääminen kaikkialla Euroopassa.

EIT:n tuki rakentuu myös poliittisille aloitteille, kuten HEInnovate⁶- ja RIIA⁷-järjestelmille, jotka ovat osoittaneet arvonsa useissa korkeakouluissa ja jäsenvaltioissa EU:ssa. EIT suunnittelee tukitoimet läheisessä yhteistyössä komission kanssa, jotta varmistetaan niiden täysi johdonmukaisuus ja täydentävyys Horisontti Eurooppa -ohjelman, Erasmus-ohjelman ja muiden ohjelmien kyseeseen tulevien toimien kanssa. Täytäntöönpano- ja toteutusmekanismin yksityiskohtia kehitetään ja hienosäädetään edelleen kolmen ensimmäisen vuoden aikana, ja niiden toimivuutta seurataan ja arvioidaan tämän pilottivaiheen aikana. Pilottivaiheen arvioinnin tekevät ulkopuoliset asiantuntijat, ja tuloksista tiedotetaan jäsenvaltioiden edustajien ryhmälle. Tämän arvioinnin tulosten pohjalta hallintoneuvosto tekee päätöksen toimen jatkamisesta, laajentamisesta tai lopettamisesta.

EIT:n hallintoneuvosto ohjaa ja valvoo osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimien täytäntöönpanoa ja seuranta. Erityistä huomiota kiinnitetään seuraavien seikkojen varmistamiseen: avoin ja osallistava lähestymistapa, jolla houkutellaan mukaan myös sellaisia korkeakouluja, jotka eivät ole osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneita, jotta saavutetaan laaja maantieteellinen kattavuus; monitieteinen ja eri alojen välinen lähestymistapa; sekä kytkökset asiaankuuluviin älykkään erikoistumisen strategioihin ja EIT:n alueellisen innovaation ohjelmaan.

⁶ HEInnovate on Euroopan komission ja OECD:n kehittämä strategiakehys. Se tarjoaa korkeakouluille menetelmän, jota käyttämällä ne voivat tunnistaa kehittämistä kaipaavat innovointivalmiuksien osa-alueet ja muokata tarkoituksenmukaisia strategioita ja toimia halutun vaikutuksen aikaansaamiseksi. HEInnovate perustuu vahvaan metodologiseen näyttöön. Kehitettävät valmiudet on jaettu seuraaviin kahdeksaan lohkoon: johtaminen ja hallinto, digitalisaatio, organisaatiovalmiudet, yrittäjäkoulutus ja -oppiminen, yrittäjien valmentaminen ja tukeminen, tietämyksen vaihto, kansainvälistyminen ja vaikutusten mittaus. OECD on julkaissut useita HEInnovate-maaraportteja. Ks. OECD Skills Studies osoitteessa <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>

⁷ Euroopan komissio kehitti alueellisten innovaatiovaikutusten arvioinnin (Regional Innovation Impact Assessment, RIIA) ensimmäisenä vaiheena ohjenuoraksi yliopistojen innovaatiovaikutusten arvioinneille metriikkapohjaisten tapaustutkimusten pohjalta. Innovaatiovaikutuksen arviointi esimerkiksi RIIA-järjestelmän avulla voitaisiin mahdollisesti kytkeä rahoitusvälineisiin, jotka perustuvat innovaatio-suorituskykyyn alueellisella, kansallisella tai EU:n tasolla.

EIT vahvistaa EIT:n laatumerkin käyttöä ja laajentaa sitä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelle siten, että sen piiriin kuuluvat myös toimeen osallistuvat korkeakoulut. Ottamalla osaamiskolmioon liittyvät eri toimijat mukaan EIT aikoo kytkeä innovaatiovalmiuksien kehittämiseksi korkea-asteen koulutuksessa tarjoamansa tuen EIT:n laatumerkkiin, joka tällä hetkellä myönnetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koulutusohjelmille. Tällöin myös osallistuvat korkeakoulut voisivat käyttää EIT:n laatumerkkiä.

EIT aikoo myös laajentaa laatumerkin käytön elinikäisen oppimisen toimiin, jolloin voidaan tavoittaa ja osallistaa laajempi kohderyhmä (aikuis)opiskelijoita ja instituutioita (myös ammattioppilaitoksia) osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelta. Merkin käytön laajentamisella EIT-yhteisön ulkopuolelle **odotetaan olevan** rakenteellista vaikutusta kaikilla tasoilla (yksilö-, ohjelma- ja instituutiotasolla). EIT myös seuraa EIT:n laatumerkin myöntämistä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koulutusohjelmille ja tutkii tehokkaampaa laadunvarmistusmekanismia, jollainen voisi olla myös EIT:n laatumerkin ulkoinen tunnustaminen ja hyväksyminen.

Varmistaakseen tämän toimen onnistumisen EIT tarjoaa osallistuville korkeakouluille erityistä ohjausta, asiantuntemusta ja valmennusta. Tämän toimen osalta EIT:n kohderyhmänä ovat korkeakoulut kaikkialla Euroopassa, mutta erityistä huomiota kiinnitetään innovaatioiden kehittäjinä vaatimattomasti tai kohtalaisesti menestyvien maiden (ja niiden alueiden) korkeakouluihin, jotka haluavat kehittää innovointivalmiuksiaan sekä vahvistaa innovaatiojalanjälkeään ja älykkään erikoistumisen strategioitaan.

3. 5. EIT:n monialaiset toimet

3.5.1 Viestintä

EIT pyrkii parantamaan viestintäänsä ja näkyvyyttään suhteessa keskeisiin sidosryhmiinsä jäsenvaltioissa ja varmistaa EU-tuen näkyvyyden Horisontti Eurooppa -ohjelman viestintäperiaatteiden mukaisesti. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen määrän kasvaessa ja korkeakoulujen yrittäjähenkistä kehitystä tukevan uuden toimen myötä EIT aikoo tehostaa pyrkimyksiään lisätä tunnettuuttaan innovoinnin laatubrändinä. Viestinnän parantaminen on ratkaisevan tärkeää erityisesti kansalaisten suuntaan, sillä EIT:stä tulevat innovaatiot ovat osaltaan konkreettista näyttöä unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman kautta tehtävien EU:n investointien vaikutuksista.

EIT pyrkii lisäämään EU:n nykyisten tiedonvaihtoverkkojen käyttöä ja koordinoi niiden toimintaa, jotta EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöjen potentiaalisille kumppaneille voidaan tarjota parempaa neuvontaa ja ohjausta. Jotta voidaan varmistaa, että EIT:n tarjoamat mahdollisuudet tunnettaisiin laajemmin ja tiedostettaisiin paremmin, EIT aikoo parantaa ohjausta ja apua EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöihin osallistumiseen liittyvissä asioissa eri puolilla Eurooppaa hyödyntämällä nykyisiä tiedonvaihtoverkkoja ja rakenteita, erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman kansallisia yhteyspisteitä, Euroopan laajuisesti. EIT:n kansallisen yhteyspisteiden verkoston konkreettisesta perustamisesta Horisontti Eurooppa -ohjelman rakenteiden puitteissa päätetään asianmukaisella tasolla yhdessä komission kanssa. Sen varmistamiseksi, että osaamiskolmioon liittyvä laaja sidosryhmäyhteisö EU:n tasolla ja kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla on tietoinen kaikista EIT:n (ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen) ehdotuspyynnöistä ja rahoittamista hankkeista, ne julkistetaan myös Euroopan komission rahoitus- ja tarjouspyyntöportaalissa Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa.

EIT järjestää jäsenvaltioiden edustajien ryhmän ja komission yksiköiden kanssa säännölliset kokoukset vähintään kahdesti vuodessa varmistaakseen riittävän viestinnän ja tiedonkulun jäsenvaltioiden kanssa ja EU:n tasolla. Jäsenvaltiot pidetään asianmukaisesti ajan tasalla EIT:n sekä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tuloksista, saavutuksista ja toiminnasta. Jäsenvaltioiden edustajien ryhmä antaa lisäksi EIT:lle neuvoja strategisesti tärkeistä kysymyksistä. Jäsenvaltioiden edustajien ryhmä huolehtii yhdessä EIT:n kanssa riittävästä tuesta EIT:n tukemien toimien linkittämiseksi kansallisiin tai alueellisiin ohjelmiin ja aloitteisiin ja toimiin liittyvän synergian edistämiseksi ja jakaa tietoja tällaisen toiminnan mahdollisesta kansallisesta ja/tai alueellisesta yhteisrahoituksesta.

EIT lisää toimintansa näkyvyyttä kansalaisiin ja sidosryhmäyhteisöönsä päin sidosryhmäfoorumin, EIT:n palkintojen ja EIT:n alumnien avulla. Tavoitteena on edistää vuorovaikutusta osaamiskolmion eurooppalaisten toimijoiden kanssa ja antaa tunnustusta Euroopan lupaavimmille yrittäjille ja innovoijille.

EIT antaa jatkossakin ohjausta ja strategista neuvontaa EIT:n alumniyhteisölle⁸ (yhteistyössä EIT:n alumnineuvoston kanssa), jotta sen yrittäjyysvaikutukset ja yhteiskunnalliset vaikutukset olisivat mahdollisimman suuret ja jotta sen jäsenet osallistuisivat EIT:n tukemiin toimiin jatkuvasti ja mahdollisimman laajasti. Vuosina 2021–2027 alumniyhteisö kasvaa edelleen ja käsittää myös alumnit, jotka osallistuvat korkeakoulujen innovointivalmiuksia tukeviin toimiin.

3.5.2 Hyvien toimintatapojen kartoittaminen ja jakaminen sidosryhmien kanssa

EIT kartoittaa, systematisoi ja jakaa tehokkaasti EIT-rahoitteisista toimista saatuja kokemuksia ja niistä peräisin olevia hyviä toimintatapoja. Se tekee yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa kansallisella ja alueellisella tasolla sekä komission kanssa käynnistämällä jäsennellyn vuoropuhelun ja koordinoimalla pyrkimyksiä hyvien toimintatapojen ja kokemusten kartoittamiseksi, jakamiseksi ja levittämiseksi. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ja korkeakoulujen innovointi- ja yrittäjyysvalmiuksia tukevien hankkeiden odotetaan tarjoavan poliittisille päättäjille arvokasta evidenssipohjaa ja mahdollisuuksia oppia kokemuseräisesti tutkimuksen, innovoinnin ja koulutuksen alalla sekä eri aihealueilla.

Tähän mennessä osaamis- ja innovaatioyhteisöistä peräisin olevia hyviä käytäntöjä ja kokemuksia ei ole riittävästi systematisoitu tai levitetty tehokkaasti käyttöön. EIT kehittää edelleen rooliaan innovaatioelimenä, joka kykenee havaitsemaan, analysoimaan, systematisoimaan ja jakamaan EIT-rahoitetuista toimista (koulutuksesta, innovoinnin tukemisesta ja yrittäjyyden tukemisesta) peräisin olevia innovatiivisia käytänteitä, kokemuksia ja tuloksia ja varmistamaan niiden käyttöönoton laajemmassa mittakaavassa. Tämä toiminta rakentuu yhteyksille ja synergioille [Horisontti Eurooppa -ehdotuksen] [Innovatiivinen Eurooppa -pilariin] kuuluvien muiden aloitteiden kanssa.

⁸ EIT:n alumniyhteisö kokoaa yhteen yrittäjiä ja muutosagentteja, jotka ovat osallistuneet jonkin osaamis- ja innovaatioyhteisön järjestämään koulutus- tai yrittäjyysohjelmaan. Yhteisö on yli 5 000 jäsenen muodostama verkosto.

3.5.3 Kansainvälinen yhteistyö

EIT kehittää yleisiä suuntaviivoja EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kansainväliselle yhteistyölle EIT:n hallintoneuvoston valvonnassa noudattaen Horisontti Eurooppa -ohjelman lähestymistapaa kansainväliseen yhteistyöhön ja muita asiaankuuluvia EU:n politiikkoja ja kuullen komission yksiköitä. EIT-asetuksen soveltamisalan puitteissa EIT pyrkii lisäämään toimiansa vaikutusta kansainvälisen yhteistyön avulla ja huolehtii osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kansainvälisten EIT-rahoitteisten toimien koordinoinnista. Toiminnan fokus suunnataan tiiviisti asianomaisten Euroopan unionin poliittisten tavoitteiden sekä tutkimuksen ja innovoinnin painopisteiden mukaisesti, ja siinä varmistetaan eurooppalainen lisäarvo. Kansainvälisessä yhteistyössään EIT keskittyy komissiota kuullen toimiin, joilla tartutaan tehokkaasti globaaleihin haasteisiin. Tässä se pyrkii edistämään näihin aiheisiin liittyviä kansainvälisiä aloitteita ja kestävän kehityksen tavoitteita, varmistamaan mahdollisuudet hyödyntää lahjakkuutta ja tehostamaan innovatiivisten ratkaisujen tarjontaa ja kysyntää.

3.6. Onnistumisen varmistaminen: toimintatapa

Tässä jaksossa esitetään toimenpiteitä, joilla pyritään mukauttamaan ja parantamaan EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen nykyistä toimintaa. EIT:n hallintoneuvosto seuraa näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa tehokkaalla ja strategisella tavalla ja sille annetuin valtuuksin EIT:n tasolla ja tarjoaa tarvittavat kannustimet ja huolehtii tarvittavasta valvonnasta – myös tulosperusteisen rahoituksen myöntämisprosessin avulla – varmistaakseen, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt panevat ne täytäntöön.

3.6.1. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintamalli

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toteutuksessa noudatetaan kaikilta osin asiaankuuluvia Horisontti Eurooppa -asetuksesta johtuvia vaatimuksia, kuten varmistetaan, että nykyiset kahdeksan osaamis- ja innovaatioyhteisöä siirtyvät noudattamaan eurooppalaisten kumppanuuksien uusia Horisontti Eurooppa -asetuksen mukaisia toteutuskriteerejä. Näin ollen EIT antaa osaamis- ja innovaatioyhteisöille niiden suorituskyvyn ja vaikutusten maksimoimiseksi tehostettua operatiivista ohjausta ja seuraa jatkuvasti niiden suorituksia EIT-asetuksessa esitettyjen seuranta-, arviointi- ja hyvän hallinnoinnin periaatteiden ja eurooppalaisille kumppanuuksille Horisontti Eurooppa -asetuksessa asetettujen periaatteiden ja kriteerien mukaisesti sekä seuraa jatkuvasti koordinoitua Horisontti Eurooppa -ohjelman painopisteiden ja indikaattorien kanssa. Jos osaamis- ja innovaatioyhteisö ei pääse tavoitteisiinsa, sen tulokset ovat riittämättömiä tai eurooppalainen lisäarvo puuttuu, toteutetaan asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä.

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen jatkuvaa avoimuutta parannetaan muun muassa varmistamalla, että ne soveltavat johdonmukaisia, selkeitä ja läpinäkyviä liittymisperusteita uusille jäsenille, jotka tuovat lisäarvoa kumppanuuksille, ja muilla säännöksillä, kuten niiden liiketoimintasuunnitelmien valmistelua koskevilla avoimilla menettelyillä sekä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminnan järjestelmällisellä seurannalla. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt harjoittavat toimintaansa täysin läpinäkyvästi ja pysyvät avoimina ja dynaamisina kumppanuuksina, joihin unionin alueelta tulevat uudet kumppanit, joista yhä suurempi osa on pk-yrityksiä ja jotka tuovat lisäarvoa kumppanuuksille, voivat osallistua huippuosaamisen ja innovoinnin merkityksellisyyden periaatteen perusteella. Liiketoimintasuunnitelman laatimismenettelyä (ml. painopisteiden määrittely, toimintojen valinta ja varojen kohdentaminen) ja asiaan liittyviä rahoituspäätöksiä muutetaan avoimemmiksi ja osallistavammiksi, jotta voidaan rajoittaa rahoituksen keskittymistä ja varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimet hyötyvät laajasta kumppaniverkostosta. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisissa strategioissa käsitellään kumppanuuksien laajentumista, mukaan lukien uusien yhteistoimintakeskittymien perustaminen, jota varten EIT:n hallintoneuvosto myöntää riittävät määrärahat. Rahoituksesta päättäessään hallintoneuvosto ottaa huomioon edistymisen monivuotisissa strategioissa esitettyjen tavoitteiden saavuttamisessa, kuten yhteistoimintakeskittymien lukumäärän. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt myös lisäävät ehdotuspyyntöjen avoimuutta, erityisesti kolmansille osapuolille avoimissa hankkeissa. Kaikki nämä toimenpiteet lisäävät osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvien määrää. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt ilmoittavat uusien kumppanien osallistumisesta säännöllisessä raportoinnissaan niiden tulosperusteisen rahoituksen yhtenä tekijänä.

Koska osaamis- ja innovaatioyhteisöt toimivat innovaatioarvoketjun kaikissa osissa, EIT varmistaa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen liiketoimintasuunnitelmissa koulutus-, yrittäjäyys- ja innovaatiotoimien riittävän tasapainon ja sen, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimet toteutetaan kevyessä ja kustannustehokkaassa rakenteessa, jossa hallinto- ja hallinnointikustannukset pidetään minimissä. EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt saavuttavat odotetut vaikutukset niiden liiketoimintasuunnitelmissa määritellyn toimivalikoiman avulla, joka tukee tehokkaasti niiden tavoitteiden saavuttamista, kuten mahdollista vaikutusta innovaatioekosysteemeihin paikallisella, alueellisella, kansallisella ja EU-tasolla. Osaamis- ja innovaatioyhteisön kunkin kumppanin sitoumukset hankkeen sopimuskeston aikana varmistetaan seuraamalla säännöllisesti kumppanin käytännön osallistumista suhteessa alkuperäisiin sitoumuksiin. EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöillä on käytössä riskinhallintajärjestelmä sellaisia tapauksia varten, joissa jotkin kumppanit eivät pysty täyttämään alkuperäisiä sitoumuksiaan.

3.6.2. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoitusmalli

Kevyen ja yksinkertaistetun rahoitusmallin avulla EIT:n odotetaan tehostavan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen vaikutusta ja panosta EIT:n ja Horisontti Eurooppa -ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa sekä kannustavan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneita tekemään sitoumuksia. Tarjoamansa tuen lisäarvoa parantaakseen EIT mukauttaa rahoitusmalliaan. EIT toteuttaa parannuksia neljällä keskeisellä loholla.

Ensinnäkin EIT vähentää asteittain rahoitusosuuttaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen lisäarvoa tuottaville toimille yksityisten ja julkisten investointien lisäämiseksi. Rahoitusmallin mukauttamisen odotetaan helpottavan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen siirtymistä kohti taloudellista kestävyyttä. Sen odotetaan kannustavan niitä vähentämään asteittain puitekumppanuussopimusaikana EIT:n rahoituksen osuutta liiketoimintasuunnitelmassaan ja lisäävän muista lähteistä tulevien yhteisinvestointien tasoa. EIT:n rahoitusosuuksia osaamis- ja innovaatioyhteisöjen lisäarvoa tuottaville toimille pienennetään jäljempänä esitetyllä tavalla koko osaamis- ja innovaatioyhteisöjen elinkaaren eri vaiheissa (käynnistysvaihe, kasvuvaihe, kypsyyssvaihe ja EIT:n tuesta irtautuminen).

	Käynnistys vaihe	Kasvuvaihe	Kypsyysvaihe	EIT:n tuesta irtautuminen
Vuosina	1–4	5–7	8–11	12–15
EIT:n rahoitusosuus	enint. 100 %	enint. 80 %	enint. 70 %	enint. 50 % vuonna 12, alenee 10 % vuodessa

Kuva 4: EIT:n yhteisrahoitusosuudet vuosina 2021–2027

Toisekseen EIT varmistaa, että avustusten myöntämisprosessissa noudatetaan tulosperusteista rahoitusmallia. Monivuotisten avustusten käyttöä lisätään. EIT:n rahoitus on suoraan sidoksissa edistymiseen EIT-asetuksen 10 artiklassa ja 11 artiklan 2 kohdassa määritellyillä aloilla ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen liiketoimintasuunnitelmissaan esittämiin tavoitteisiin. Rahoitusta voidaan vähentää tai muuttaa tai se voitaisiin lopettaa, jos tuloksia ei synny. EIT tarjoaa osaamis- ja innovaatioyhteisöille muun muassa voimakkaampia kannustimia uusien kumppanien hankkimiseksi ja toteuttaa korjaavia toimenpiteitä erityisesti niiden yksilöllisen suorituskyvyn perusteella, jotta voidaan varmistaa mahdollisimman suuri vaikutus.

Kolmanneksi EIT soveltaa tiukkoja sääntöjä arviointijärjestelmän lujittamiseksi ennen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen seitsemän ensimmäisen toimintavuoden päättymistä EIT-asetuksen 10 ja 11 artiklan mukaisesti. Tämä arviointi, joka toteutetaan ulkoisten asiantuntijoiden avulla, tehdään parhaita kansainvälisiä käytäntöjä noudattaen eurooppalaisten kumppanuuksien seurantaa ja arviointia koskevien Horisontti Eurooppa -asetuksen kriteerien mukaisesti. Se tehdään ennen ensimmäisen seitsemän vuoden jakson päättymistä. Arvioinnin pohjalta hallintoneuvosto tekee päätöksen, jonka mukaan osaamis- ja innovaatioyhteisölle myönnettävää rahoitusta joko jatketaan, sitä muutetaan tai se lopetetaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa puitekumppanuussopimusta ei jatketa kyseisen osaamis- ja innovaatioyhteisön kanssa ja resurssit kohdennetaan uudelleen paremmin suoriutuviin toimintoihin. Hallintoneuvosto pyytää lausunnon jäsenvaltioiden edustajien ryhmältä ennen päätöksen tekemistä.

Lisäksi EIT jatkaa yksinkertaistamiseen tähtäävää työtään keventääkseen osaamis- ja innovaatioyhteisöön kohdistuvaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa⁹, jolloin niiden vuotuinen liiketoimintasuunnitelma ja monivuotinen strategia voidaan panna täytäntöön joustavalla ja tehokkaalla tavalla. Tähän voi sisältyä kertakorvauksen tai yksikkökustannusten käyttö kyseeseen tulevista osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminna. EIT tekee osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa puitekumppanuussopimusten nojalla tarvittaessa monivuotisia avustussopimuksia, jotka sisältävät säännöksiä suoritusperusteisesta rahoituksesta. Tällä tavoin voidaan parantaa resurssien ja erityisesti innovaatiotoimien suunnittelua sekä saadaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvat kumppanit sitoutumaan toimintaan vahvemmin ja tekemään pitkän aikavälin investointeja. Näiden monivuotisten avustussopimusten kesto ei saisi olla yli kolmea vuotta.

⁹ Erityisesti on tarkoitus lopettaa vuosittainen raportointi osaamis- ja innovaatioyhteisöjen täydentävistä toiminna, kuten tilintarkastustuomioistuin suositteli erityiskertomuksessaan vuonna 2016 (suositus 1, s. 51).

3.6.3 EIT:n suhde osaamis- ja innovaatioyhteisöihin puitekumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen

EIT kehittää yleiset periaatteet suhteille, joita osaamis- ja innovaatioyhteisöihin pidetään yllä puitekumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen, eurooppalaisiin kumppanuuksiin sovellettavan Horisontti Eurooppa -kehysten mukaisesti. Perusteelliseen riippumattomaan tutkimukseen nojautuen ja tiiviissä yhteistyössä komission kanssa EIT määrittelee vuoden 2023 loppuun mennessä yleisen kehysten suhteilleen osaamis- ja innovaatioyhteisöihin, joiden puitekumppanuussopimusten on määrä päättyä ohjelmakaudella 2021–2027. Yleisen kehysten perusteella ja jos loppuarvioinnin tulos on myönteinen, EIT voi tehdä yksittäisten osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa yhteistyöpöytäkirjan, jonka tarkoituksena on ylläpitää aktiivista yhteistyötä niiden kanssa puitekumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen. Yhteistyöpöytäkirjassa on mainittava muun muassa

- oikeudet ja velvollisuudet, jotka liittyvät osaamiskolmion toimien jatkamiseen ja osaamis- ja innovaatioyhteisön ekosysteemin ja verkon ylläpitoon, EIT:n brändin käyttöön, osallistumiseen EIT:n palkintoihin ja muihin EIT:n järjestämiin aloitteisiin; EIT:n laatumerkin käyttö koulutusohjelmissa; ja suhteet EIT:n alumniyhteisöön;
- edellytykset osallistumiselle tiettyjä toimia koskeviin EIT:n ehdotuspyyntökilpailuihin, kuten osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteistoiminta (cross-KIC -toiminta), jos tarpeen. Ehdotuspyyntökilpailuilla tuettavia toimintatyyppejä määriteltessään hallintoneuvosto ottaa huomioon perusteelliseen riippumattoman tutkimuksen.

3. 7. Synergia ja täydentävyys muiden ohjelmien kanssa

Laajan toiminta-alansa ja erityisen roolinsa ansiosta EIT:llä on hyvät edellytykset luoda päällekkäisyyttä välttämällä synergioita ja täydentävyyttä muiden EU:n ohjelmien tai välineiden kanssa muun muassa vahvistamalla tukeaan osaamis- ja innovaatioyhteisöille niiden suunnittelu- ja täytäntöönpanotoimissa. Seuraavassa luettelossa annetaan konkreettisia esimerkkejä siitä, miten EIT:n odotetaan edistävän synergioita keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä myös Horisontti Eurooppa -ohjelman ulkopuolella.

Erasmus-ohjelma

- Erasmus ja EIT luovat synergiaa yhteisöjensä välillä. Yhteistyöllä on määrä varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneina olevien korkea-asteen oppilaitosten Erasmus-opiskelijat voivat osallistua osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kesäkursseille tai muuhun soveltuvaan koulutukseen (esim. yrittäjyys- tai innovaatiojohtamiskoulutukseen) ja luoda kontakteja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alumniverkostoon.
- Yhteistyötoimiin voi sisältyä EIT:n/osaamis- ja innovaatioyhteisöjen järjestämä koulutus akateemiselle henkilöstölle (joka voi tulla mistä tahansa korkea-asteen oppilaitoksesta myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelta) yrittäjyyttä ja innovointia integroivissa opetussuunnitelmissa. Niihin voi sisältyä myös Erasmus-verkostoissa (kuten korkeakoulujen ja yritysten välisissä tietoyhteenliittymissä) kehitettyjen innovatiivisten käytäntöjen testaus, käyttöönotto ja mittakaavan laajentaminen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimesta – ja päinvastoin.
- Synergiavaikutukset on varmistettava mahdollisuuksien mukaan Eurooppalaiset yliopistot -aloitteella, joka voi auttaa valtavirtaistamaan EIT:n koulutustoimintaa systemaattisen vaikutuksen aikaansaamiseksi.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma

- Osaamis- ja innovaatioyhteisöt tekevät yhteistyötä Euroopan digitaali-innovointikeskittymien kanssa tukeakseen teollisuuden ja julkisen sektorin organisaatioiden digitalisaatiokehitystä.
- Tarkoituksena on tutkia mahdollisuuksia käyttää Digitaalinen Eurooppa -ohjelmassa kehitettyjä infrastruktuureja ja valmiuksia (esim. tekoälyalgoritmien dataresursseja ja kirjastoja sekä suurteholaskennan osaamiskeskuksia jäsenvaltioissa) osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koulutustarkoituksiin ja testaus- ja demonstraatiotarkoituksiin innovaatiohankkeissa.

Koheesiopolitiikan rahastot (erityisesti Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto)

- EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöjen olisi edistettävä yhteistoimintakeskittymiensä ja RIS-kumppaniensa kautta alueellista ja alueiden välistä yhteistyötä osaamiskolmion eri toimijoiden (koulutus, tutkimus, liike-elämä) ja hallintoviranomaisten välillä. Samalla ne huolehtivat synergiasta muun alueidenvälisen yhteistyön ja alueidenvälisten investointien kanssa arvoketjujen kaikissa vaiheissa asianomaisilla älykkään erikoistumisen ensisijaisilla aloilla samoin kuin temaattisten älykkään erikoistumisen alustojen työn kanssa. EIT tutkii myös mahdollisuuksia osallistua taitojen kehittämisen aloitteisiin koheesiopolitiikan rahastojen puitteissa parhaiden käytäntöjen vaihdon avulla.
- EIT edistää tarvittaessa älykkään erikoistumisen alustojen ja asianomaisten osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välistä yhteistyötä. Näin voidaan helpottaa synergioiden aikaansaamista EIT:n resurssien, koheesiopolitiikan rahastojen ja muiden eurooppalaisten, kansallisten ja/tai alueellisten ohjelmien välillä.

InvestEU-ohjelma

- EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöt pyrkivät yhteistyössä InvestEU-neuvontakeskuksen kanssa tarjoamaan teknistä tukea ja apua osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemille yrityksille hankkeiden valmistelua, kehittämistä ja toteutusta varten.
- EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöt pyrkivät osallistumaan – tiiviissä yhteistyössä komission yksiköiden kanssa ja hyödyntäen synergiaa Euroopan innovaationeuvoston kanssa – InvestEU-portaalin toimintaan, jonka kautta investoijat ja rahoituksen välittäjät voidaan tuoda lähemmäksi osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemia yrityksiä.

Luova Eurooppa

- Uudella Luova Eurooppa -ohjelmalla on jatkossa merkitystä muun muassa tulevan kulttuuri- ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisön toiminnalle. Ohjelman kanssa on määrä kehittää vahvoja synergioita ja täydentävyyttä liittyen esimerkiksi luovan alan taitoihin, työpaikkoihin ja liiketoimintamalleihin.

- Osaamis- ja innovaatioyhteisöt tekevät yhteistyötä Yritys-Eurooppa-verkoston ja sen sektoriryhmien kanssa, jotta voidaan helpottaa yritysten välistä yhteistyötä, teknologian siirtoa ja innovaatiokumppanuuksien luomista sellaisille yrittäjille, jotka haluavat kehittää toimintaansa koko EU:ssa ja sen ulkopuolella. Yritys-Eurooppa-verkoston organisaatiot edistävät EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimia pk-yritysassiakkaidensa keskuudessa. EIT tutkii mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä uusille yrittäjille suunnatuissa liikkuvuusohjelmissa yrittäjäyystaitojen parantamiseksi.

4. RESURSSIT

4.1. Määrärahatarpeet

EIT:n määrärahatarpeet ovat vuosina 2021–2027 yhteensä [3 000] miljoonaa euroa, ja ne jakautuvat seuraaviin kahteen päälohkoon: 1) nykyisistä kahdeksasta osaamis- ja innovaatioyhteisöstä aiheutuvat menot (ottaen huomioon, että niistä kolmen puitekumppanuussopimukset päättyvät vuonna 2024) ja kahden uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön perustaminen (vuosina 2023 ja 2026), ja 2) hallintomenot.

Noin [2 920] miljoonaa euroa (97 % EIT:n kokonaistalousarviosta) on määrä kohdentaa nykyisten ja uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoitukseen. Tästä määrästä:

- vähintään 10 % ja enintään 15 % on kohdennettava alueellisen innovaation ohjelmaan,
- enintään 7 % kohdennetaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteistoimintaan (cross-KIC -toiminta), mukaan lukien osaamis- ja innovaatioyhteisöille, joiden puitekumppanuussopimus on päättynyt, kohdennetut ehdotuspyyntökilpailut,
- enintään 3 % kohdennetaan uuteen pilottiin, jolla autetaan kehittämään korkea-asteen koulutuksen yrittäjyys- ja innovointivalmiuksia.

EIT:n rahoitusosuuden asteittaisen vähentämisen käyttöönoton myötä ennakoidaan, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt houkuttelevat lisäksi rahoitusta [1 500] miljoonan euron edestä muista julkisista ja yksityisistä lähteistä. Kahden uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön käynnistämistä varten (vuosina 2023 ja 2026) on varattu noin [300] miljoonan euron määrärahat. Jos EIT:n budjetin ohella saadaan käyttöön lisämäärärahoja, EIT voisi käynnistää myös muita uusia osaamis- ja innovaatioyhteisöjä.

EIT tulee jatkossakin olemaan kevyt ja dynaaminen organisaatio. Hallintomenojen osuus EIT:n talousarviosta kasvaa ylittämättä kuitenkin keskimäärin kolmea prosenttia. Hallintomenot kattavat tarvittavat henkilöstö-, hallinto-, infrastruktuuri- ja toimintakulut. Osan hallintomenoista kattaa Unkari tarjoamalla maksutta toimistotilaa vuoden 2029 loppuun saakka. Tältä pohjalta määritetyt hallintomenot ovat noin [80] miljoonaa euroa vuosina 2021–2027.

4.2. *Vaikutukset (seuranta ja arviointi)*

EIT:n vaikutusten mittaamisen jatkuvaa parantamista odotetaan seuraavan ohjelmakauden aikana, ja tässä otetaan huomioon tähänastiset opit ja kokemukset. EIT soveltaa EIT-asetuksen 10, 11 ja 19 artiklan mukaisesti arviointi-, raportointi- ja seurantakehystä, jolla varmistetaan johdonmukaisuus Horisontti Eurooppa -ohjelmassa omaksutun yleisen lähestymistavan kanssa huolehtien samalla joustavuudesta. Tällöin erityisesti komission, EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välisiä palautemekanismeja parannetaan, jotta tavoitteisiin voitaisiin pyrkiä johdonmukaisella, koherentilla ja tehokkaalla tavalla.

4.2.1. Raportointi ja seuranta

EIT parantaa nykyisiä seurantajärjestelmiään ja ottaa käyttöön raportointi- ja seurantakehyksen, joka sisältää keskeiset suorituskykyindikaattorit ja joka linjataan [Horisontti Eurooppa -ohjelman] keskeisten vaikutuspolkujen mukaan. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminnallista suorituskykyä ja tuloksia koskeva raportointi ja seuranta kuuluu EIT:n ensisijaisiin tehtäviin, ja se toteutetaan yhteistyössä Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteisten palveluiden kanssa. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen raportointi- ja seurantajärjestelmä sisällytetään osaksi Horisontti Eurooppa -ohjelman yleistä seurantajärjestelmää, erityisesti ottamalla käyttöön yhteisiä tietomalleja, muun muassa yhteiseen tietokantaan tallennettavien tietojen keruu. Komissio osallistuu kaikkien kyseeseen tulevien vaikutus- ja seurantaindikaattoreiden ja EIT:n kehittämien tai soveltamien välineiden yhteiseen suunnitteluun, jotta varmistetaan yhteensopivuus ja johdonmukaisuus Horisontti Eurooppa -ohjelman seurantajärjestelmän kanssa, mukaan lukien keskeiset vaikutuspolut, eurooppalaisten kumppanuuksien kriteerikehys ja strateginen suunnitteluprosessi. Hallintoneuvosto tekee päätöksen jatkuvasta seurannasta sekä välitarkastelu- ja arviointimenettelyistä, mukaan lukien luotettavien määrällisten ja laadullisten indikaattorien ja niihin liittyvien lähtötason ja tavoitteiden vahvistaminen. EIT ottaa myös huomioon Horisontti Eurooppa -ohjelmassa käyttöön otettavan innovointitutkamenetelmän ja pohtii, miten osaamis- ja innovaatioyhteisöt voisivat hyödyntää innovointitutkaa seurantatoimiensa tukena.

Seurannan tuloksia hyödynnetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen liiketoiminnan suunnitteluprosesseissa ja ne määrittävät osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminnalle myönnettävän EIT:n tulosperusteisen rahoituksen kohdentamista ja puitekumppanuussopimusten ja avustussopimusten valmistelua rahoituksen saajina olevien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa. Lisäksi odotetaan, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen seurannan tuloksia hyödynnetään eurooppalaisten kumppanuuksien strategisessa koordinoitiprosessissa.

EIT:n toimilla, mukaan lukien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta hallinnoitavat toimet, ennakoidaan olevan

- 1) *teknologinen/taloudellinen/innovaatiovaikutus* sitä kautta, että ne vaikuttavat yritysten perustamiseen ja kasvuun sekä uusien innovatiivisten ratkaisujen luomiseen maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisemiseksi, luovat työpaikkoja välittömästi ja välillisesti ja mobilisoivat muita julkisia ja yksityisiä investointeja;

- 2) *tieteellinen ja koulutusvaikutus* siten, että ne vahvistavat inhimillistä pääomaa tutkimuksessa ja innovoinnissa, parantavat yrittäjyys- ja innovaatio-osaamista niin yksilö- kuin organisaatiotasolla ja edistävät osaamisen ja innovoinnin aikaansaamista ja leviämistä avoimesti yhteiskunnassa;
- 3) *yhteiskunnallinen vaikutus* sitä kautta, että ne paneutuvat EU:n politiikan painopisteisiin, jotka liittyvät esimerkiksi ilmastonmuutokseen, energiaan, raaka-aineisiin, terveyteen tai elintarvikkeisiin. Tässä keinoina ovat innovatiiviset ratkaisut, kansalaisten ja loppukäyttäjien osallistumisesta huolehtiminen sekä entistä päättäväisempi innovatiivisten ratkaisujen käyttöönotto näillä aloilla yhteiskunnassa.

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminta-aloilla kehitetään erityisiä yhteiskunnallisia indikaattoreita ja että yhteiskunnallista vaikutusta seurataan säännöllisesti Horisontti Eurooppa -kehiksen mukaisesti. EIT kehittää yhdessä komission kanssa lisäindikaattoreita muun muassa yhteiskunnallisille vaikutuksille osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminta-aloilla. Tässä noudatetaan Horisontti Eurooppa -ohjelmalle kehitettävää indikaattorikehystä ja otetaan huomioon eurooppalaisiin kumppanuuksiin omaksuttu yleinen lähestymistapa, jonka tavoitteena on edistää tieteellisiä, taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Vaikutusindikaattorien yhdenmukaistaminen Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa on yleisesti keino seurata, miten asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ajan mittaan edistytään. Tällä tavoin on määrä varmistaa vertailukelpoinen evidenssipohja arvioitaessa osaamis- ja innovaatioyhteisöissä saavutettuja tuloksia ja vaikutuksia suhteessa muuhun ohjelmaan. Lisäksi EIT varmistaa, että seurantajärjestelmä havaitsee ja mittaa edistyksen suhteessa osaamis- ja innovaatioyhteisön mallille ominaisiin toimintoihin, kuten osaamiskolmion integrointiin ja yrittäjyystaitoihin. Esimerkiksi koulutukseen liittyviä (kuten korkeakoulujen valmiuksia tukevia) EIT:n toimia koskevilla indikaattoreilla on määrä seurata inhimillisen pääoman ja osaamisen kertymistä (lyhyellä aikavälillä), urakehitystä (keskipitkällä aikavälillä) ja työoloja (pitkällä aikavälillä) samoin kuin korkeakoulujen osallistumista ja valmiuksien kehittymistä (lyhyellä aikavälillä) tai korkeakoulujen roolia ja suorituskykyä paikallisissa innovaatioekosysteemeissä (keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä).

Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen jatkuvassa seurannassa käsitellään muun muassa seuraavia näkökohtia:

- Taloudellisen kestävyys saavuttaminen
- Yleiseurooppalaisen kattavuuden ja avoimuuden saavuttaminen
- Liiketoiminnan tehokas vauhdittaminen (eli onko yrityksiä perustettu voimakkaan kasvun aloille ja tuettu niitä)
- Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen hallinto- ja hallinnointikustannukset.

Seuraavassa taulukossa on lueteltu esimerkkejä keskeisistä suorituskysymysindikaattoreista ja niiden tavoitteista, joiden toteutumista EIT:n on määrä seurata kaudella 2021–2027. Nämä indikaattorit antavat keskeiset panoksiin ja tuotoksiin liittyvät askelmerkit, joiden mukaisesti EIT:n avaintavoitteiden saavuttamista seurataan kauden 2021–2027 osalta. Avaintavoitteita ovat esimerkiksi innovoinnin ja yrittäjyyden edistäminen parantamalla koulutusta, EIT:n paikallisten ja alueellisten vaikutusten lisääminen ja avoimuuden lisääminen potentiaaliin kumppaneihin ja sidosryhmiin päin, tulojen ja menojen tasapainon varmistaminen, uusien yhteistoimintakeskittymien perustaminen sekä uusien innovatiivisten ratkaisujen tuominen markkinoille maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi.

Keskeiset suorituskysymysindikaattorit	Tavoite 2023 (lähtötaso 2020)	Tavoite 2027 (lähtötaso 2020)
EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvien kumppaneiden/organisaatioiden määrä	20 %:n lisäys	50 %:n lisäys
Markkinoille tuotuja innovaatioita (tuotteita ja palveluja)	1 500	4 000
EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvia korkea-asteen oppilaitoksia	285	680
Opiskelijoita EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koulutustoimissa	8 500	25 500
Tuettuja startup-yrityksiä	300	700
Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteisrahoitus	700 milj. euroa	1500 milj. euroa
Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteistoimintakeskittymien ulkopuolisilta alueilta EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvien kumppaneiden/organisaatioiden määrä	50 %:n lisäys	100 %:n lisäys

EIT varmistaa, että sen sisäisen seurantajärjestelmän kautta kerätyt hanketiedot, myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tulokset, sisällytetään kokonaisuudessaan Horisontti Eurooppa -ohjelman yleiseen tiedonhallintajärjestelmään. EIT varmistaa, että sen seuranta- ja arviointiprosessista saatavat yksityiskohtaiset tiedot asetetaan viiveettä saataville Horisontti Eurooppa -ohjelman täytäntöönpanoa palvelevaan yhteiseen sähköiseen tietokantaan. Lisäksi EIT varmistaa erityisen raportoinnin määrällisistä ja laadullisista vaikutuksista, mihin sisältyvät myös tarkoituksiinsa sidotut määrärahat ja tosiasiallisesti suoritettut rahoitusosuudet.

4.2.2 Arviointi, väliarviointi ja kattava arviointi

Komissio tekee EIT:n toimien kausittaiset arvioinnit EIT:n perustamisasetuksen ja Horisontti Eurooppa -asetuksen säännösten mukaisesti. Arvioinnit kattavat myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta hallinnoitavat toimet. EIT-asetuksen 19 artiklan 2 kohdan mukaan niissä arvioidaan erityisesti EIT:n toimien – osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta toteutetut toimet mukaan luettuina – vaikuttavuus, tehokkuus, merkityksellisyys, johdonmukaisuus ja eurooppalainen lisäarvo. Ne perustuvat riippumattomiin ulkoisiin arviointeihin, ja ne otetaan huomioon koko Horisontti Eurooppa -ohjelmaa koskevissa väli- ja loppuarvioinneissa.

EIT tekee kustakin osaamis- ja innovaatioyhteisöstä kattavan arvioinnin ulkopuolisten asiantuntijoiden tuella ennen puitekumppanuussopimuksen seitsemännen voimassaolovuoden päättymistä ja, jos sopimuksen voimassaoloa jatketaan, loppuarvioinnin ennen sen päättymistä. Hallintoneuvosto päättää ensimmäisen arvioinnin perusteella, jatketaanko puitekumppanuussopimuksen voimassaoloa ensimmäisten seitsemän vuoden jälkeen, kun taas loppuarviointia käytetään pohjana neuvoteltaessa mahdollisesta yhteistyöpöytäkirjasta. EIT:n hallintoneuvosto ottaa EIT-asetuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti näissä arvioinneissa huomioon erityisesti eurooppalaisten kumppanuuksien seurantaan koskevat Horisontti Eurooppa -asetuksen kriteerit, osaamis- ja innovaatioyhteisön tavoitteiden saavuttamisen ja sen koordinoitavat toimet muiden asiaankuuluvien tutkimus- ja innovointialoitteiden kanssa, taloudellisen kestävyys tason, osaamis- ja innovaatioyhteisön kyvyn varmistaa avoimuutensa uusille jäsenille ja sen onnistumisen uusien jäsenten houkuttelemisessa EIT-asetuksen 20 artiklassa tarkoitetun unionin rahoitusosuuden rajoissa, EU:n lisäarvon ja tarkoituksenmukaisuuden EIT:n tavoitteiden kannalta.

Lisäksi EIT laatii EIT-asetuksen 11 artiklan 1 a kohdan mukaisesti hallintoneuvoston valvonnassa väliarvioinnit osaamis- ja innovaatioyhteisöjen suorituksista ja toiminnasta puitekumppanuussopimuksen kolmelta ensimmäiseltä vuodelta (eli osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistysvaiheesta) ja tapauksen mukaan kolmelta sen laajentumisen jälkeiseltä vuodelta (kypsyysvaihe). Kyseiset väliarvioinnit perustuvat EIT:n suorittamaan vuotuisen seurantaan. Niiden avulla EIT:n hallintoneuvosto saa alustavia tietoja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen strategiansa ja tavoitteidensa osalta aikaansaamista tuloksista sekä hallintoneuvoston ohjeiden noudattamisesta.

Jos osaamis- ja innovaatioyhteisön jatkuva seuranta, väliarvioinnit tai kattavat arvioinnit osoittavat, että edistyminen 10 artiklassa tarkoitetuilla aloilla on riittämätöntä tai eurooppalainen lisäarvo puuttuu, hallintoneuvoston on EIT-asetuksen 11 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteutettava asianmukaiset korjaavat toimenpiteet. Korjaavia toimenpiteitä voivat olla EIT:n rahoitusosuuden vähentäminen, muuttaminen tai peruuttaminen sekä sitovat suositukset osaamis- ja innovaatioyhteisön toiminnasta tai ehdotukset sen toteutus- ja toimintamallien muuttamisesta.

Näiden väliarviointien ja arviointien tulokset asetetaan yleisön saataville, ne ilmoitetaan jäsenvaltioiden edustajien ryhmälle ja niistä raportoidaan eurooppalaisten kumppanuuksien strategiselle koordinointiprosessille.

5. LIITE 1A

Uuden vuonna 2023 käynnistettävän osaamis- ja innovaatioyhteisön ensisijainen ala:

Kulttuuriala ja luovat alat.

Luettelo vuonna 2026 käynnistettävän toisen uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön mahdollisista ensisijaisista aloista:

- Vesi ja mereen ja merenkulkuun liittyvät kysymykset
- Turvallisuus ja häiriönsietokyky
- Osallisuus, kotouttaminen ja muuttoliike

6. LIITE 1B

TIETOKOOSTE – OSAAMIS- JA INNOVAATIOYHTEISÖ "KULTTUURIALA JA LUOVAT ALAT"

Haasteet

Kulttuuriala ja luovat alat voivat tarjota horisontaalisen ratkaisun useisiin kasvaviin haasteisiin, jotka ovat luonteeltaan pysyviä ja joihin voidaan puuttua tutkimus- ja innovaatiotoimien avulla. Nämä haasteet voidaan jakaa neljään pilariin: 1) eurooppalaisten luovuus, kulttuurinen monimuotoisuus ja arvot, 2) eurooppalainen identiteetti ja yhteenkuuluvuus, 3) Euroopan työllisyys, talouden kestävyys ja älykäs kasvu ja 4) Eurooppa globaalina toimijana.

Eurooppalaisten luovuuden ja kulttuurisen monimuotoisuuden edellytyksinä ovat sopeutumiskykyiset ja elinvoimaiset kulttuuri- ja luovat alat. Näillä aloilla, erityisesti audiovisuaalisella tai musiikkialalla, on kuitenkin edessään useita haasteita, jotka johtuvat digitalisoitumisesta sekä maailmanlaajuisten toimijoiden taholta tulevan kilpailun kiristymisestä.

- Tuottajien, jakelijoiden, yleisradiolaitosten ja televisio-ohjelmayritysten, elokuvateatterien ja kaikenlaisten kulttuuriorganisaatioiden on innovoitava pystyäkseen houkuttelemaan uusia yleisösukupolvia.
- Yrittäjyyden ja monialaisten taitojen puute kulttuurialalla ja luovilla aloilla¹⁰ koskettaa sekä kehittymässä olevia alasektoreita että kypsyyssasteen saavuttaneita sektoreita, jotka läpikäyvät syvällistä digitaalista muutosta. Nämä taidot ovat tarpeellisia innovoinnin kannalta, ja niillä on ratkaiseva merkitys alalla tapahtuvien työmarkkinamuutosten kannalta.

Eurooppalaiseen identiteettiin ja yhteenkuuluvuuteen liittyvät yhteiskunnalliset haasteet voidaan yleisluonteisesti kuvata siten, että niiden ratkaisemiseksi puuttuu "siltoja", jotka yhdistäisivät yhteiskunnan eri osia tai eri alueita toisiinsa. Tähän sisältyvät sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyvät kysymykset sekä tarve rakentaa läheisempiä kulttuurienvälisiä yhteyksiä ja kehittää yhteenkuuluvuuden tunnetta kulttuurisen moninaisuuden ja yhteisen perinnön pohjalta. Haasteisiin voitaisiin vastata lisäämällä osallistavampaa ja saavutettavampaa yhteisöosallistumista, suunnitteluun, arkkitehtuuriin ja julkisten tilojen käyttöön kohdistuvilla innovaatioilla sekä kulttuurivetoisen sosiaalisen innovoinnin avulla. Erityisesti seuraaviin seikkoihin on kiinnitettävä huomiota:

- Tutkijoiden välinen ja tutkimusyhteisön ja teollisuuden välinen yhteistyö on vähäistä, eikä t&k-toimien koordinoinnista tai menetelmien, tulosten ja parhaiden käytäntöjen jakamisesta huolehdita riittävästi.
- Luovien alojen klustereiden ja innovaatiokeskittymien integraatioaste on riittämätön.
- Merkittävä osa Euroopan alueellisista älykkään erikoistumisen prioriteeteista viittaa eri näkökulmista kulttuuriin (esim. kulttuuriperintöön, luoviin toimialoihin, taiteisiin jne.). Kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisöön liittyy suuri potentiaali, kun otetaan huomioon kulttuurin ja luovuuden tärkeä rooli kaupunkien ja alueiden taloudellisessa ja sosiaalisessa kehityksessä sekä kyseisten alojen mahdollisuudet auttaa ratkaisemaan ongelmia, joita kehitystason eroihin liittyy eri puolilla Eurooppaa.

¹⁰ Kulttuurialan ja luovien alojen opinnot eurooppalaisissa yliopistoissa keskittyvät lähinnä "luovaan puoleen", eivätkä alalta valmistuneet ole aina valmiita astumaan nykyaikaisille työmarkkinoille, koska monialaiset (yrittäjyyteen liittyvät, digitaaliset tai taloushallinnolliset) taidot puuttuvat. EU:n korkeakoulujen viestintä- ja mediaopinnot ovat jäljessä Yhdysvaltojen tarjoamista, mutta EU:n yliopistot suoriutuvat toisaalta paremmin perinteisemmillä aloilla, kuten taide- ja muotoilualalla tai esittävissä taiteissa.

Euroopan työllisyyteen, talouden kestävyys- ja älykkääseen kasvuun liittyviin haasteisiin sisältyy taloudellisia näkökohtia, kuten työttömyys (erityisesti nuorisotyöttömyys) ja globaali kilpailu.

- Markkinoiden keskittyminen on voimakasta: noin 50 prosenttia kokonaisliikevaihdosta ja lisäarvosta syntyy Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Ranskassa.
- Euroopan luovien alojen haasteena ovat digitalisoituminen ja globalisaatio ja niiden voimakas vaikutus siihen, miten taiteilijat tuottavat ja jakavat teoksiaan ja muodostavat suhteita kohdeyleisönsä.
- Luovien, kulttuuri- ja taidetuotantojen on usein vaikea muuttaa panoksensa ja tuotteensa rahaksi. Näin ollen nämä alat ovat hyvin epävarmoja. Olisi löydettävä uusia innovatiivisia tapoja tukea luovien ja kulttuurialojen mikroyrityksiä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä kulttuurialan järjestöjä.

Euroopan rooliin globaalina toimijana sisältyy myös tarve tehostaa Euroopassa luodun kulttuurisisällön levittämistä. Euroopan täytyy säilyttää kilpailukykyä uusien teknologioiden luomiseen tähtäävässä globaalissa digitaalisessa kilpajuoksussa. Esimerkkejä ovat tekoäly, esineiden internet ja lohkoketju, joiden osalta kulttuuriala ja luovat alat ovat maailmanlaajuisesti tärkeitä sisällön, tuotteiden ja palvelujen tuottajia. Lisäksi globaalilla tasolla kulttuuriteollisuus ja luova teollisuus (design, arkkitehtuuri jne.) edistävät aktiivisesti kestävä kehitystä ja ajavat vihreää innovointia, ja kulttuurisisällöillä (kirjallisuus, elokuva ja taiteet) voidaan puolestaan niiden oman arvon lisäksi lisätä tietoisuutta ekologisista ongelmista ja käydä näistä kysymyksistä julkista keskustelua.

Merkittävyys ja vaikutukset

Kokonaisvaltaisella ja yhdennetyllä lähestymistavallaan kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisö auttaa vastaamaan kaikkiin edellä määriteltyihin haasteisiin. Kattaessaan lähes kaikki elämän, yhteiskunnan ja talouden osa-alueet tällaisella osaamis- ja innovaatioyhteisöllä tulee olemaan hyvin tärkeä merkitys taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia ajatellen, sillä se vapauttaa strategisia mahdollisuuksia yhtä hyvin taloudelliseen, teknologiseen kuin sosiaaliseenkin innovointiin.

Kulttuuriin ja luovuuteen pohjautuvat innovaatiot parantavat Euroopan kilpailukykyä joko suoraan luomalla uusia yrityksiä ja työpaikkoja tai välillisesti tuomalla monialaisia hyötyjä taloudelle yleisesti, parantamalla elämänlaatua ja lisäämällä Euroopan houkuttelevuutta. Kulttuuriala ja luovat alat nähdään yhä useammin uusina älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun lähteinä ja työpaikkojen luojina. Ne työllistävät jo yli 12 miljoonaa ihmistä EU:ssa, mikä on 7,5 prosenttia kaikista EU:n työllisistä.

Kulttuurin ja luovuuden vaikutus innovointiin ei rajoitu kulttuurialan ja luovien alojen suoraan vaikutukseen, sillä innovointiin vaikuttavat muillakin aloilla yhä useammin muut kuin teknologiset tekijät, kuten luovuus, design ja uudet organisatoriset prosessit tai liiketoimintamallit. Erityisesti kulttuuriteollisuudella ja sen yksittäisillä arvoketjuilla (esim. musiikki, taide, muotoilu, muoti, audiovisuaalisen ala, videopelit ja arkkitehtuuri) on taloudellisesti vahvat innovointivalmiudet, joiden ansiosta ne kykenevät edistämään innovointia myös muilla talouden sektoreilla.

Kulttuuri ja kulttuuritoimintaan osallistuminen vaikuttaa suoraan kansalaisten hyvinvointiin ja sosiaaliseen osallisuuteen. Kulttuuriala ja luovat alat vahvistavat identiteetin, demokratian ja yhteisöosallistumisen yhteiskunnallisia arvoja. Kulttuurilla on suuret mahdollisuudet vahvistaa eurooppalaisen yhteenkuuluvuuden tunnetta, jossa monimuotoisuus on voimavara. Tämä on olennaisen tärkeää, jotta yhteiskunnallinen resilienssi ja saavutettavuus, sosiaalinen yhteenkuuluvuus, radikalisoitumisen ennaltaehkäisy ja sukupuolten tasa-arvo voisivat toteutua ja toisaalta voitaisiin puuttua Euroopan poliittisiin epävarmuustekijöihin ja yhtenäisyyden tarpeeseen.

Kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisö lisää verkostoitumismahdollisuuksia, yhteistyötä, yhteiskehittämistä ja tietotaidon siirtämistä koulutuksen, tutkimuksen ja liiketoiminnan välillä kulttuurialalla ja luovilla toimialoilla sekä yhteiskunnan ja talouden muiden sektoreiden kanssa. Se vauhdittaa sekä alhaalta ylöspäin eteneviä että ylhäältä alaspäin suuntautuvia aloitteita alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla. Se luo tarvittavia perusedellytyksiä uusien yritysten luomiselle ja laajentamiselle innovatiivisissa ekosysteemeissä. Se tarjoaa monien eri alojen (ml. taiteet, humanistiset tieteet, taloustiede, yhteiskuntatieteet ja kovat soveltavat tieteet) tutkijoille ja opiskelijoille samoin kuin kulttuurialan ja luovien alojen sekä muiden sektoreiden yrittäjille tiedot ja taidot, joita tarvitaan innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi ja muuntamiseksi uusiksi liiketoimintamahdollisuuksiksi. Toimimalla innovoinnin vauhdittajana se mahdollistaa tiiviimmän vuorovaikutuksen muiden talouden ja teollisuuden toimialojen kanssa.

Synergia ja täydentävyys nykyisiin aloitteisiin nähden

Kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisö täydentäisi useita muita unionin aloitteita sekä vastaavia aloitteita jäsenvaltioiden tasolla. Tärkeimmät EU:n tasolla odotettavissa olevat synergiaedut esitetään seuraavassa.

Kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisön ennakoidaan luovan vahvaa synergiaa Horisontti Eurooppa -ohjelman strategisten aloitteiden kanssa. Kyseeseen tulevat erityisesti pilariin II kuuluva klusteri [Osallisuutta edistävä ja turvallinen yhteiskunta] ja sen toiminta-alat "Kulttuuriperintö" ja "Demokratia". Tuleva osaamis- ja innovaatioyhteisö voisi myös antaa arvokkaan monialaisen panoksen useissa klusteriin [Digitaalitalous ja -teknologia ja teollisuus] kuuluvissa toiminnoissa, erityisesti liittyen valmistusteknologioihin, joissa tarve kehittää uusia tuotteita riippuu pitkälti kulttuurialan ja luovien alojen kehityksestä. Lisäksi se voisi tehokkaasti täydentää Euroopan horisontti -ohjelman muita osia ja nykyisen osaamis- ja innovaatioyhteisön EIT Digitalin toimintaa samoin kuin toimia, joita kaavaillaan muissa EU:n ohjelmissa, kuten InvestEU-ohjelmassa, Digitaalinen Eurooppa -ohjelmassa tai koheesiopolitiikan rahastojen puitteissa.

Uudella Luova Eurooppa -ohjelmalla tulee olemaan suuri merkitys kulttuuri- ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisön toiminnalle. Ohjelmassa valikoidaan toimintalojkoja ja julkaistaan erityisiä ehdotuspyyntöjä, jotka liittyvät joihinkin edellä mainittuihin luovien alojen haasteisiin (esim. luovan työn tekijöiden taidot ja työllisyys, liiketoimintamallit jne.). Tavoitteena on vahva synergia ja täydentävyys. InvestEU-ohjelmassa ja olosuhteissa, joissa kulttuurialan ja luovien toimialojen rahoituksensaantimahdollisuudet ovat rajalliset, synergiaetuja syntyy todennäköisesti kulttuurialan ja luovien alojen lainantakausvälineen kanssa. Kyseessä on rahoitusmekanismi, joka rahoitusvälittäjien takaajana toimimalla auttaa laajentamaan kulttuurihankkeita ja luovia hankkeita.

Älykkään erikoistumisen strategiaan (S3) kuuluva teollisuuden modernisointiin tähtäävä foorumi on määritellyt kulttuurialaan ja luoviin aloihin keskittyviä t&i-strategioita, joissa tarkastellaan mahdollisuutta synnyttää uusia kytköksiä paikallisten voimavarojen, potentiaalisten markkinoiden ja yhteiskunnallisten haasteiden välillä, kun mukaan otetaan runsaasti yritysmaailman toimijoita. Uusien kumppanuuksien edistäminen tutkimusorganisaatioiden, yritysten ja viranomaisen välillä on S3-strategioiden keskeisiä työtavoitteita, joka edellyttää uusia yhteistyöalustoja.

Päätelmät

Kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisöllä on parhaat edellytykset vastata edellä kuvattuihin suuriin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin. Luovuus on keskeinen innovoinnin moottori. Kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisöllä on valmiudet vapauttaa kulttuuripohjaisen luovuuden potentiaali ja osaltaan vahvistaa Euroopan kilpailukykyä ja älykästä kasvua.

EIT:n muodostama kulttuurialan ja luovien alojen osaamis- ja innovaatioyhteisö

- vähentää kulttuurialan ja luovien alojen innovaatioympäristön hajanaisuutta edistämällä sellaisten innovaatioekosysteemien luomista, jotka yhdistävät toimijoita ja verkostoja sektoreiden ja tieteenalojen välisesti paikallisella, alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla;
- kouluttaa seuraavan sukupolven innovoijia kulttuuriteollisuuden ja luovien alojen palvelukseen antamalla heille yrittäjäyystaitoja ja teknisiä taitoja, joita tarvitaan menestyksen avaimiksi nopeasti muuttuvassa ympäristössä;
- edistää oikeanlaisten perusedellytysten kehittämistä, jotta ideat voidaan muuttaa uusiksi teknisiksi edistysaskeliksi ja sosiaalisiksi innovaatioiksi, jotka parantavat elämänlaatua ja hyödyttävät EU:n kansalaisia;
- edistää uusien yritysten luomista ja kehittämistä kulttuurialalla ja luovilla aloilla houkuttelemalla liike-elämää tekemään investointeja ja pitkän aikavälin sitoumuksia;
- huolehtii synergioista nykyisten osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa sekä muiden eurooppalaisten kumppanuuksien, ohjelmien ja aloitteiden kanssa, jotta innovointia voidaan edistää kulttuurialan ja luovien alojen lisäksi myös muilla talouden aloilla;
- vahvistaa EU:n asemaa globaalina toimijana kulttuuriteollisuudessa ja luovilla aloilla hyödyntämällä eurooppalaista luovuutta ja kulttuurista monimuotoisuutta.